

Yhteenveto keskustelusta asiakohdassa 4 Ikääntyneiden palvelujen saatavuus Etelä-Savon hyvinvointialueella

Vanhusneuvoston jäsenet toivat esille näkemyksiään palvelujen saatavuuteen liittyen. Toimialajohtaja Niina Kaukonen, palvelualuepäällikkö Jaana Koinsaari, vapaaehtoiskoordinaattori Päivi Meskanen ja kehittämisasiantuntija Maija Loponen vastasivat vanhusneuvoston jäsenten esittämiin kysymyksiin.

Vanhusneuvostossa Eloisan yleistilanne palvelujen saatavuudessa nähtiin hyväksi ja yhteydenottokanavat ovat tiedossa. Tähän arveltiin vaikuttaneen osaltaan hyvän valmistelutyön ennen hyvinvointialueiden alkamista. Todettiin, että valtakunnallisesti uutisointi luo ikääntyneiden palveluista negatiivisemmän kuvan kuin, mikä tilanne näyttää olevan Etelä-Savossa.

Palvelujen saatavuudessa tuli esille paikallisia eroja. Huoli palvelujen saatavuudesta painottuu suuremmista kuntakeskuksista kauempana asuville. Enonkoskella palvelujen saatavuudessa koettiin ongelmia esimerkiksi asumispalveluissa ja ikäneuvolan palveluissa. Sulkavalle toivottiin nykyisten palvelujen lisäksi ikäneuvolan palveluja. Savonlinnasta nostettiin esille, että liikkumista tukevien palvelujen omavastuuosuuksien määräytyminen matkan mukaan on kuntakeskusten ulkopuolella asuvien näkökulmasta eriarvoistavaa. Keskustelussa tuli esille henkilöt, jotka ovat ilman palveluja, vaikka palvelun tarvetta olisi. Näissä tilanteissa Huoli-ilmoituksia tulisi tehdä matalalla kynnyksellä, että palvelujen tarve tulisi esille. Tuotiin myös esille, että välillä alueen asukkaiden voi olla vaikea hahmottaa terveydenhuollon ja ikääntyneiden palvelut toisistaan. Ongelmatilanteissa nähtiin tärkeäksi miettiä keinoja yhteiseen keskusteluun ja oikean tiedon jakamiseen asioiden ratkaisemiseksi.

Sijoittuminen kotipaikkakunnalle asumispalveluissa koettiin vanhusneuvostossa erityisen tärkeäksi. Keskustelussa vanhusneuvoston jäsenet korostivat inhimillisiä/yksilöllisiä ratkaisuja, sosiaalisten verkostojen säilymistä ja asiakkaan toiveiden huomioimista. Keskusteltiin, että myös läheisten näkökulmasta tilanne voi muuttua hankalaksi toiselle paikkakunnalle muuton yhteydessä. Suositeltiin, että omat toiveet ja näkemykset voi sisällyttää hoitotahtoon -sen varalle, ettei itse kykenisi niitä ilmaisemaan. Myös hoitopaikkojen mahdollinen väheneminen ja mahdollisuudet tuottaa palveluja ostopalveluna nousivat keskusteluun ja herättivät kysymyksiä.

Eloisan ikääntyneiden palvelujen osallistujat pitivät vuoropuhelua ja vanhusneuvoston palautetta tärkeänä. He toivat esille vastauksissaan palvelujen perustuvan lakisääteisesti yksilölliseen palvelutarpeen arvioon yhdessä asiakkaan kanssa ja läheiset huomioiden. Jos asiakas sijoittuu oman paikkakunnan ulkopuolelle asumispalveluissa, on asiakkaan toiveiden mukaisesti ollut

mahdollisuus palata omaan kuntaan, kun paikka siellä vapautuu. Ikäneuvolan palvelut pienissä kunnissa tapahtuvat valitettavasti tällä hetkellä ainoastaan ajanvarauksella, koska työntekijä tulee pitämään vastaanottoa muualta. Parhaillaan selvitetään yhteistyötä terveystalujen kanssa ikäneuvolan palvelun kehittämiseksi.

Eloisassa asumisen paikkoja ei ole vähennetty ja uutta rakennuskantaa on myös tulossa. Yhteisöllistä asumista on entistä useammin tarjolla lähipalveluna palvelukeskusten tarjotessa hybridimallilla sekä yhteisöllistä että ympärivuorokautista asumista.

Palveluja järjestetään kilpailutukseen perustuen myös ostopalveluna ja palvelusetelillä. Palvelujen tuottajia on saatu hyvin. Hyvinvointialueen ja yksityisten palveluntuottajien palvelujen tuottamisen kustannukset eivät ole täysin vertailukelpoisia keskenään. Linkki Kilpailu- ja kuluttajaviraston aineistoon aiheesta:

https://www.kkv.fi/ajankohtaista/lausunnot/lausunto-sosiaali-terveydenhuollon-palveluiden-yksikkokustannusten-julkaiseminen/?fbclid=IwZXh0bgNhZW0CMTEAAR1RhyeFh3A4Zj24A9akghAn3kWdO0GppRCwdVO5oXrGvbC1kERxWbB2oRQ_aem_O4zYvSoPspplvj9_1XRj5g

Palvelujen tarvetta arvioidaan Ikääntyneiden palveluissa pitkälle tulevaisuuteen: Asumispalveluissa on tulossa selvitys, mikä tähtää vuoteen 2045. Selvityksen tuloksista tullaan informoimaan myös vanhusneuvostoa.

Ikäneuvolan lisäksi ikääntyneet voivat saada tukea omasta hyvinvoinnista huolehtimiseen seniorien elintapaohjauksesta. Toimintamallia toteutetaan Eloisan, kuntien ja järjestöjen yhteistyönä. Seniorien elintapaohjaus toimii tällä hetkellä Mikkelissä, Pieksämäellä, Hirvensalmella, Rantasalmella, Enonkoskella, Puumalassa ja Juvalla. Tavoitteena on laajentaa toiminta koko Eloisan alueelle. Alkamassa on myös Koivet kuntoon -hanke, josta on tiedotettu järjestöjä. Lisätietoja antaa tarvittaessa Päivi Meskanen.